

SAMMANDRAG

EN HELHET STÖRRE ÄN SUMMAN AV SINA DELAR

Varför behöver Finlands
utvecklingsamarbete, humanitära
bistånd och fredsarbete en
gemensam vision?

Utvecklingspolitiska kommissionens analys, mars 2021

UTVECKLINGSPOLITISKA
KOMMISSIONEN

Sammandrag

Utdragna och komplexa kriser utmanar människors, befolkningsgruppers, och samhällens funktionsförmåga runtom i världen. Även utvecklingssamarbetet, det humanitära biståndet och fredsarbetet måste bättre kunna svara på behoven hos människor som lever under allvarliga kriser. För detta behövs ett intensivare samarbete mellan olika aktörer.

Utvecklingspolitiska kommissionens publikation handlar om samverkan mellan utvecklingssamarbete, humanitärt bistånd och fredsarbete, även kallad nexus (från engelskans *triple nexus*). Den tar upp arbetssättets bakgrund, var det behövs och vilka faktorer som bör beaktas i arbetet, i synnerhet under bräckliga förhållanden och utdragna konflikter. I publikationen presenteras också de internationella rekommendationer och krav som styr samverkan mellan utvecklingssamarbete, humanitärt bistånd och fredsarbete. Till sist ges rekommendationer för att främja samverkan och kopplingarna i Finlands utvecklingspolitik och yttre förbindelser i större utsträckning. En expertgrupp som bestod av utvecklingspolitiska kommissionens medlemmar har ansvarat för analysen och rekommendationerna.

I praktiken innebär denna samverkan eller nexus åtgärder som syftar till att stärka samstämmigheten och komplementariteten i samverkan mellan utvecklingssamarbete, humanitärt bistånd och fredsarbete. Målet är att främja positiva kopplingar mellan olika verksamheter och aktörer och att skapa en överblick över de kollektiva resultat mot vilka samtliga aktörer arbetar. Samarbetet med lokala aktörer och deras engagemang i processen är också av central betydelse. Om vi lyckas införa det nya arbetssättet kommer det att ge upphov till smidigare och mer ändamålsenlig verksamhet, särskilt med tanke på människors behov och rättigheter samt en hållbar fred i mottagarländerna. Detta är det främsta syftet med nexus som arbetssätt.

Det är särskilt utmanande att genomföra utvecklingssamarbete, humanitärt bistånd och fredsarbete i instabila områden, där läget redan är svårt. Faktorer som skapar och upprätthåller instabilitet är till exempel att samhällets institutioner inte fungerar, fattigdom, ekonomisk ojämlikhet, politisk instabilitet och väpnade konflikter. När konfliktbenägenhet ökar kan det i slutändan leda till att det statliga systemet som helhet kollapsar. Klimatförändringar och förlusten av biologisk mångfald, flyktingskap och kriser, till exempel coronapandemin, drabbar också stabilare områden.

En betydande del av Finlands partnerländer för bilateralt utvecklingssamarbete är bräckliga stater, till exempel Afghanistan, Etiopien och Myanmar. Finland är också känt som en engagerad givare av humanitärt bistånd och genomförare av fredsarbete. Det finns förutsättningar för ett ännu intensivare och bättre samordnat samarbete i fråga om dessa åtgärder, och det finns också ett i praktiken växande behov. Det står också i regeringsprogrammet att hanteringen av utdragna kriser kräver en bättre sammanjämkning av fredsbygge, humanitärt bistånd och utvecklingssamarbete.

De allt svårare förhållandena ställer krav på reformer. Behovet av humanitärt bistånd, utvecklingssamarbete och fredsarbete förekommer ofta samtidigt. I sådana situationer kan de humanitära behoven kvarstå länge eller uppstå på nytt. Därför är det viktigt att samtidigt arbeta med frågor som mer traditionellt betraktas som utvecklingssamarbete – till exempel utbildning, sexuell och reproduktiv hälsa samt vatten och sanitet. Behovet av olika former av fredsarbete måste också bedömas enligt förhållandena och behoven.

Trots det växande behovet kan det vara utmanande att stärka samverkan mellan utvecklingssamarbete, humanitärt bistånd och fredsarbete. Arbetet underlättas av OECD:s biståndskommittés rekommendation, som innehåller kortfattad vägledning och principer för verksamheten. Finland har förbundit sig till denna rekommendation, som är bindande för biståndskommitténs medlemsstater.

Det centrala målet är att det utvecklingssamarbete, humanitära bistånd och fredsarbete som Finland bedriver och finansierar är större än summan av sina delar. En övergång till nexus som arbetssätt sker dock inte automatiskt eller genom små ändringar i det nuvarande arbetssättet. Därför syftar denna publikation särskilt till att driva på genomförandet av biståndskommittés rekommendation inom utrikesförvaltningen och att kartlägga de grundläggande förutsättningarna för att framgångsrikt genomföra rekommendationen.

De allt svårare förhållandena ställer krav på reformer. Behovet av humanitärt bistånd, utvecklingssamarbete och fredsarbete förekommer ofta samtidigt.

Finland har goda förutsättningar att stärka sin roll i att genomföra nexus. Detta kräver dock en starkare politisk vilja, ett beslutsamt ledarskap och riktlinjer som stöder ett målmedvetet samarbete på olika områden. Det behövs också nya tanke- och verksamhetssätt i både givar- och mottagarländerna för att samverka och de gemensamma målen mellan utvecklingspolitiken, det humanitära biståndet och fredsarbetet ska uppnås. För närvarande saknar Finland fortfarande en gemensamt godkänd strategi för nexus som kan styra verksamheten i svåra miljöer. Därtill behövs närmare anvisningar till bistånds- och civilsamhällesorganisationerna om hur och till vilken typ av verksamhet som den finska statens finansiering riktas till.

